

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ความคิด รวมทั้งคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิต และช่วยให้ได้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี เพียบพร้อมไปด้วยไปด้วย คุณสมบัติที่สามารถสร้างตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประโยชน์และมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาเป็นภาระหน้าที่ของชุมชนในการให้การศึกษาโดยมีพ่อแม่คนแก่และช่างฝีมือเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา วิชาความรู้ให้แก่เด็ก การจัดการศึกษาจึงมีรูปแบบ หลากหลายและสอดคล้องกับพื้นฐานหรือวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนแต่ความหลากหลายของ รูปแบบการศึกษาได้สูญหายไป เมื่อรัฐเข้ามาควบคุมการจัดการศึกษาและการนำเอาระบบการศึกษา ของประเทศตะวันตกและภูมิปัญญาสากลเข้ามาเป็นหลักในการจัดการศึกษาแทนระบบการศึกษา เดิม จึงทำให้ภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาพื้นบ้านได้ถูกตัดออกจากการศึกษา เรียนรู้ในวิถีชุมชนจนเกือบหมดสิ้น ทำให้หลักสูตรที่สอนห่างไกลชีวิตจริงของชุมชน ผู้เรียนได้ เรียนรู้เรื่องไกลตัวทำให้เกิดปัญหาการดำรงชีวิต (หนึ่งฤทัย จิงหอม, 2551: 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง กับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นของตนเอง เรียนรู้ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาชีวิตของตน ครอบครัวยุคและสังคมความรู้ที่ได้มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมและถ่ายทอดต่อ ๆ กันมา แม้จะ แตกต่างกันตามสภาพของท้องถิ่นก็สามารถนำความรู้ที่สั่งสมมาพัฒนาท้องถิ่นและดำรงชีวิตได้อย่างมี ประสิทธิภาพได้ (นิคม ชมพุดวง, 2542 อ้างถึงใน สุภารัตน์ วรรณโก, 2552: 2) ดังนั้นสถานศึกษา จะต้องร่วมมือกับบุคคล องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น มีการปรึกษาหารือกับผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ ข้อเสนอแนะส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้ แหล่ง เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 13) หลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546: 31-37) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของเด็ก

ให้เด็กได้ลงมือกระทำและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ดูแลด้านสุขนิสัยและโภชนาการเหมาะสม เด็กจึงจะพัฒนาเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาปฐมวัยแสดงประสิทธิภาพและประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในด้าน การพัฒนาเด็ก การมีส่วนร่วมและการสร้างความรู้เข้าใจทางการศึกษาปฐมวัยแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม การจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กต้องให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของประเทศ (จันทน์ วิบูลย์ศรี, 2536 อ้างถึงใน พรทิพย์ หนูทอง, 2551: 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้การศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาตลอดชีวิต สถานศึกษา สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ระบุให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรปฐมวัยโดยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาในระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุควรคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วย

การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาเป็นภาระหน้าที่ของชุมชน ชุมชนได้ส่งเสริมให้การศึกษาแก่ลูกหลานและสมาชิกในชุมชนทั้งด้านวิชาและอาชีพ โดยมีพ่อแม่คนเฒ่าคนแก่และช่างฝีมือเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่เด็ก การจัดการศึกษาในลักษณะนี้จึงมีรูปแบบที่หลากหลาย และสอดคล้องกับพื้นฐานหรือวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน ความหลากหลายของรูปแบบการศึกษาที่เคยมีในชุมชนได้สูญหายไป เมื่อรัฐเข้ามาควบคุมการศึกษา ในการจัดการศึกษาได้มีการกำหนดนโยบาย หลักการและแนวปฏิบัติจากหน่วยงานที่อยู่ส่วนกลาง ทำให้หลักสูตรที่นำมาสอนห่างไกลชีวิตจริงของชุมชนผู้เรียนรู้อะไรไกลตัวมากกว่าที่จะรู้เรื่องตัวเองทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตและช่วยตัวเองไม่ได้ (กิ่งดาว ต้อยศ, 2550 อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2542: 1)

จากสภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพชุมชน และสังคมของตนเองน้อย ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ในการจัดการศึกษาโดยใช้ หลักสูตรที่เหมือนกันทั่วประเทศย่อมมีทั้งข้อดี และข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ทั้งนี้เพราะความต้องการที่หลากหลายของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป และจากรายงานประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปฐมวัย ในมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนรักการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ได้ระดับคุณภาพ พอใช้ แปรเป็นผลสำเร็จ 63 % ซึ่งจัดอยู่ในขั้นต่ำ และจากข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ให้สถานศึกษานำแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาบ้าง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน, 2550)

ฉะนั้นในการพัฒนาหลักสูตรจึงควรกำหนดให้มีทั้งหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทสำหรับคนทั่วไปและหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับคนในแต่ละท้องถิ่น ดังที่ แก้วตา สีสุขแก้ว (อ้างถึงในอุดม เศษกิจวงศ์, 2545: 4) ได้กล่าวไว้ว่าในการปฏิบัติ ชุมชน จะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละท้องถิ่นเพื่อสนองความต้องการของชุมชน เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ นั้นหมายความว่าหลักสูตรท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของท้องถิ่นมากที่สุด

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของชาติ จึงได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับกาลสมัย เพราะหลักสูตรนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ก็ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาเนื้อหาโดยจัดทำหลักสูตรย่อยจากหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางได้ตามความเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 27 วรรค 2 ที่ระบุว่า “ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ” เมื่อพิจารณาจากแนวดำเนินการดังกล่าวแล้วจะพบว่า ท้องถิ่นหรือชุมชนล้วนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 17)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองม่วงในระดับปฐมวัย ในมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนรักการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ได้ระดับคุณภาพ พอใช้ แปรเป็นผลสำเร็จ 63% ซึ่งจัดอยู่ในขั้นต่ำ และจากการข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ให้สถานศึกษานำแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาบ้าง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน, 2550) ในระดับเขตพื้นที่ ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากและมีข้อเสนอแนะในระดับประเทศ ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้โรงเรียนควรร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายในและภายนอกสนับสนุนในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ให้นำภูมิปัญญา

ท้องถิ่นมาส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็กปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552: 57)

สภาพวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยให้สามารถผลิตผู้ที่มีความสามารถเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยนั้น เขาพา เดชะคุปต์ (2542: 4-6) ได้เสนอหลักในการจัดการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยไว้ว่า หลักสูตรควรเน้นสภาพชีวิตจริง กิจกรรมที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาและแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนอย่างอิสระ และควรเน้นการปรับตัวของเด็กให้เด็กได้เรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ดังนั้นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นระดับปฐมวัย โดยการนำขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตลอดจนทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จึงเป็นสิ่งสำคัญและเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากทำให้เด็กได้เรียนรู้และสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นนอกจากนี้การให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวยังสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นอีกด้วย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดสาระที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ที่ควรให้เด็กได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวที่เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจัดให้มีการพัฒนาการด้านการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรอบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 39-41)

การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่สนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชน และธรรมชาติ เป็นชุมทรัพย์มหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ ซึ่งการเรียนรู้จากธรรมชาติได้ช่วยผู้เรียนเข้าใจความจริงของชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เราเรียนรู้จากชุมชน และธรรมชาติในเรื่องต่าง ๆ มากมาย การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ขั้นสำรวจ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้สำรวจแหล่งเรียนรู้ 2) ขั้นเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรม 3) ขั้นประเมินผล โดยมีผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ 4) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ 5) ขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน

เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ค้นคว้าหาความรู้จนสามารถหาคำตอบได้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ โดยครูจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550: 1-4)

ตำบลแม่athom เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอบางลำภูจังหวัดสงขลา สภามหาวิทยาลัยเป็นที่ราบ ลุ่มอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก มีพืชเศรษฐกิจคือ “ข้าวแดง” และการปลูกยางพารา และมี ทะเลสาบซึ่งจัดแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีประเพณีประจำท้องถิ่นเป็นของตนเอง และยังเป็นเขต อนุรักษ์ที่มีคุณค่าพร้อมทั้งประวัติศาสตร์ของแหล่งโบราณสถานที่บ่งบอกถึงเก่าแก่ จากหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า ตำบลแม่athom มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อ มีวัดเก่าแก่โบราณซึ่งควรค่า แก่การศึกษาแก่บุคคลรุ่นหลัง

ดังนั้นการที่ผู้เรียนหรือเยาวชนในตำบลแม่athom ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตำบลแม่athom จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการได้เรียนรู้เรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แท้จริงในท้องถิ่นของตน ย่อมส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน และอยากพัฒนาท้องถิ่นของ เหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ท้องถิ่นเรียนเรื่อง แม่athomศึกษา เพื่อตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบันและ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้าน หนองม่วง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน ซึ่งจะนำไปสู่ความรัก และความภาคภูมิใจ ตลอดจนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นให้ดำรงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 เครือข่ายที่ 13 จำนวน 8 โรงเรียน 9 ห้องเรียน จำนวน 96 คน (ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองม่วง ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยคือ หน่วยการเรียนรู้ แม่ทอมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

3. ขอบเขตของตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น

1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่น

3.2 ตัวแปรตาม

1) ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

2) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ เรื่องแม่ทอมศึกษา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้ระยะเวลาในการวิจัย 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการวิจัย 15 ชั่วโมง

สมมุติฐานการวิจัย

1. ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แม่ทอมศึกษา** หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในตำบลแม่ทอม ซึ่งมีทั้งหมด 3 เรื่อง คือ ข่าตาแดง, ส้มโอหอม และเหนียวหลาม ซึ่งเป็นเรื่องราวที่นำมาจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองม่วงได้เรียนรู้
2. **แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น** หมายถึง สื่อและสถานที่เรียนรู้ในท้องถิ่นที่จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เรื่องแม่ทอมศึกษาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัด

สงขลา ที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ตลาดน้ำบางหยี วัดคูเต่า อาชีพในชุมชนการปลูกข้าวตาแดงใน ตำบลแม่athom คำขวัญ และประเพณีการแข่งขันเรือยาวบางหยี

3. การจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย เรียนรู้จากสภาพจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ใน ตำบลแม่athom มีขั้นตอน การจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ 5 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นสำรวจแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ขั้นที่ครูนำเด็กปฐมวัยไปศึกษาสำรวจแหล่ง เรียนรู้ วัดคูเต่า ตลาดน้ำบางหยี สวนข้าวตาแดงรอบ ๆ โรงเรียน และในชุมชนในตำบลแม่athom

3.2 ขั้นเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ขั้นที่ครูนำเด็กปฐมวัยศึกษาแหล่งเรียนรู้ และ ปฏิบัติกิจกรรม เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง แม่athomศึกษา

3.3 ขั้นประเมินผลจากแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ขั้นที่ ครูให้เด็กปฐมวัยทำแบบทดสอบ วัดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังจากศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วย การเรียนรู้ เรื่อง แม่athomศึกษา โดยมีครูผู้สอน เป็นผู้ประเมิน

3.4 ขั้นนำไปใช้จากแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ขั้นที่เด็กปฐมวัยสามารถนำความรู้ เรื่อง แม่athomศึกษา ที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ไปใช้

3.5 ขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงานจากแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ขั้นที่เด็กปฐมวัย นำความรู้ที่ได้จากการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องแม่athomศึกษา ไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์

4. ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็ก ปฐมวัยในการนับจำนวน 1-20 และการรู้ค่าจำนวน วัดได้จากแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์ดังนี้

4.1 การนับ 1- 20

4.2 การรู้ค่าจำนวน 1- 20

4.3 การรู้ค่าจำนวนเท่ากัน

4.4 การรู้ค่าจำนวนที่มากกว่า – น้อยกว่า

4.5 การรู้ค่าจำนวนมากที่สุด – น้อยที่สุด

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกสนใจ การเห็นคุณค่า ความนิยมชมชอบ มีความสุข ขณะที่ได้รับการจัดประสบการณ์ และความรู้สึกที่ดีของเด็กปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเรื่องแม่athomศึกษา ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็ก ปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนบ้านหนองม่วง ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับเด็กปฐมวัย ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1. ได้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เรื่อง แม่ทอมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป
2. เด็กปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับตำบลแม่ทอมมากยิ่งขึ้น ทำให้ทราบการพัฒนาของเด็กปฐมวัยด้านทักษะคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการเรียนรู้แก่ครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย